

Κατάκτηση χρόνου και ρηματικής όψης: Ενδείξεις από πειραματικές διαδικασίες παραγωγής και κατανόησης

Δομή παρουσίασης 1/2

- Θεωρητικό υπόβαθρο
  - Γραμματικός χρόνος, λεξική και γραμματική όψη
  - Χρόνος και όψη στην Ελληνική
  - Κατάκτηση χρόνου και όψης - ενδεικτική βιβλιογραφική ανασκόπηση
- Καινοτομία παρούσας έρευνας
- Δοκιμασία του Χρόνου
  - Συμμετέχοντες
  - Σχεδιασμός και υλικά
  - Αποτελέσματα
  - Συζήτηση

Δομή παρουσίασης 2/2

- Δοκιμασία της Όψης
  - Συμμετέχοντες
  - Σχεδιασμός και υλικά
  - Αποτελέσματα
  - Συζήτηση

- Ανακεφαλαίωση

- Συζήτηση – ερωτήσεις – σχόλια

«Φυσικός χρόνος»

Γραμματική απεικόνιση

- **Γραμματικός χρόνος:**
  - Τοποθετεί τα γεγονότα στον άξονα του χρόνου
- **Λεξική όψη – Γραμματική όψη**
  - Σχετίζονται με την εσωτερική χρονική σύσταση του γεγονότος

Λεξική όψη $1/2$

- Αντικειμενική χρονική σύσταση που φέρει το κάθε ρήμα ήδη από τη σημασία του
- Vendler, 1957
  - Καταστάσεις (states)
  - Δραστηριότητες (activities)
  - Επιτεύξεις (accomplishments)
  - Συμβάντα (achievements)

Λεξική όψη 2/2

	Διάρκεια	Δυναμικότητα	Τελικότητα
Καταστάσεις <i>αγαπάω, γνωρίζω</i>	+	-	-
Δραστηριότητες <i>τρέχω, περπατάω</i>	+	+	-
Επιτεύξεις <i>τρώω ένα μήλο, χτίζω ένα σπίτι</i>	+	+	+
Συμβάντα <i>βρίσκω, κερδίζω τον αγώνα</i>	-	+	+

Γραμματική όψη

- Οπτική γωνία υπό την οποία βλέπει το γεγονός ο ομιλητής
  - Συνοπτική (Σ) – εξωτερική οπτική:
Ολοκληρωμένη πράξη με καθορισμένο τέλος
Η Μαρία διάβασε ένα βιβλίο
Θα γράψω την άσκηση
  - Μη συνοπτική (ΜΣ) – εσωτερική οπτική:
Εξέλιξη ή επαναλαμβανόμενη συνήθεια
Κάθε πρωί ο Γιάννης πίνει καφέ
Ο παππούς μου συνήθιζε να διαβάζει να απογεύματα
Τα παιδιά παίζουν στο πάρκο

Αλληλεπίδραση λεξικής και γραμματικής όψης

- Προτασιακή όψη (Smith, 1991, 1997)
- Συνδυασμοί λεξικής – γραμματικής όψης:
  - Αναμενόμενοι (πρωτοτυπικοί)
  - Λιγότερο αναμενόμενοι (μαρκαρισμένοι)
- ΜΣ όψη και τελικά κατηγορήματα:
  - Μετακίνηση της όψης (aspectual shift)
  - Δέσμευση (coercion, De Swart, 1998)

Το παράδοξο της ΜΣ όψης (Dowty, 1979)

- Τελικό κατηγορημα + Σ όψη:
  - Τονίζει την ολοκλήρωση του γεγονότος
- Τελικό κατηγορημα + ΜΣ όψη:
  - Αγνοείται προσωρινά η τελικότητα

Χθες διάβαζα ένα βιβλίο, αλλά με πήρε ο ύπνος και δεν το τελείωσα

*Χθες διάβασα ένα βιβλίο, αλλά με πήρε ο ύπνος και δεν το τελείωσα

→ Δεν ισχύει το ίδιο για τα μη τελικά κατηγορήματα:

Η Μαρία ζωγράφιζε ένα λουλούδι ↗ Η Μαρία ζωγράφισε ένα λουλούδι

Η Μαρία έτρεχε → Η Μαρία έτρεξε

Χρόνος και γραμματική όψη στην Ελληνική

- Παρελθόν – μη παρελθόν (παρόν και μέλλον)
- Ιδιαιτερότητα μελλοντικών χρόνων – Συνύπαρξη χρονικότητας και τροπικότητας
(Holton, Mackridge & Phillipaki-Warburton, 1997; Κλαίρης & Μπαμπινιώτης, 2005; Μόζερ, 2009; Tsaggalidis, 1999; Τσαγγαλίδης, 2002)
- Αναφορικότητα ΜΣ όψης
(Giorgio & Pianesi, 1997; Βελούδης, 2010)

Κατάκτηση χρόνου και όψης – Θεωρητικές προσεγγίσεις

- Bickerton, 1984
    - κατάσταση – διεργασία
    - στιγμιαίο – μη στιγμιαίο
  - Slobin, 1985
    - αποτέλεσμα – διαδικασία
  - Γνωσιακή ανάπτυξη (σύνδεση με γλωσσική ανάπτυξη)
    - Θεωρία του Νου (ΘΝ) (Premack & Woodruff, 1978)
      - Αντίληψη και απόδοση διανοητικών καταστάσεων στους άλλους
    - Αποτυχία Κατανόησης Άλλων Αντιλήψεων (ΑΚΑΑ) (Wexler, 1999)
- < 4 χρονών

Κατάκτηση του χρόνου $1/2$ (πλήρης πρώιμη κατάκτηση)

Έρευνα	Μεθοδολογία	Βασικά ευρήματα
Bar-Shalom, 2002 Ρωσική	N= 4 (1.6 – 2.11) Δεδομένα αυθόρμητου λόγου	Πλήρης κατάκτηση χρονικών δεικτικών σχέσεων (2.0)
Valian, 2006 Αγγλική	N= 73 (2.0 – 4.11) Αντιστοίχιση γεγονότος – πρότασης	Πλήρης κατάκτηση χρονικών δεικτικών σχέσεων (4.0)
Weist, 1983 Πολωνική	N= 10 (2.6 – 3.6) Αντιστοίχιση εικόνας – πρότασης	Πλήρης κατάκτηση χρονικών δεικτικών σχέσεων (2.6)
Weist και συνεργάτες, 1991 Αγγλική, Πολωνική	N= 120 (2.3 – 6.9) Αντιστοίχιση εικόνας – πρότασης	Πλήρης κατάκτηση χρονικών δεικτικών σχέσεων (2.6)

Κατάκτηση του χρόνου 2/2

(Βασική κατανόηση γραμμικότητας)

Έρευνα	Μεθοδολογία	Βασικά ευρήματα
Delidaki, 2006 Ελληνική	N= 25 (2.8 – 4.1) Αντιστοίχιση σκηνης – πρότασης	Κατανόηση βασικών χρονικών σχέσεων (2.8) E >> Π >> Μ
Harner, 1981 Αγγλική	N= 100 (3.0 – 7.11) Εκμαίευση	Κατανόηση βασικών χρονικών σχέσεων (3.0) E >> Μ >> Π
Smith, 1980 Αγγλική	N= 28 (4.7 – 6.6) Εκμαίευση	Κατανόηση βασικών χρονικών σχέσεων (3.0)
Wagner, 1998 Αγγλική	N= 46 (1.9 – 4.5) Αντιστοίχιση σκηνης – πρότασης	Κατανόηση βασικών χρονικών σχέσεων (3.0) E >> Π >> Μ
Weist και συνεργάτες, 1991 Φιλανδική	N= 60 (2.3 – 6.9) Αντιστοίχιση εικόνας – πρότασης	Κατανόηση βασικών χρονικών σχέσεων (4.6)

Προβλήματα

- Διαφορετικά χρονικά συστήματα – γλωσσικά χαρακτηριστικά
- Μεθοδολογία
  - Διαφορετικοί σχεδιασμοί
  - Ελλιπής εξέταση μελλοντικών χρόνων
  - Ελλιπής συστηματική εξέταση κατανόησης – παραγωγής
- Ηλικία συμμετεχόντων
- Δεδομένα ενηλίκων

Κατάκτηση γραμματικής όψης 1/4 (πλήρης πρώιμη κατάκτηση)

Έρευνα	Μεθοδολογία	Βασικά ευρήματα
Bar-Shalom, 2002 Ρωσική	N = 4 (1.6 – 2.11) Δεδομένα αυθόρμητου λόγου	Πλήρης κατάκτηση όψης (2.0)
Weist, 1983 Πολωνική	N = 20 (2.6 – 3.6) Αντιστοίχιση εικόνας – πρότασης	Πλήρης κατάκτηση όψης (2.6)
Weist και συνεργάτες, 1991 Πολωνική, Αγγλική	N = 120 (2.6 – 6.6) Αντιστοίχιση εικόνας – πρότασης	Πλήρης κατάκτηση όψης (2.6)

Κατάκτηση γραμματικής όψης ^{2/4} (ασυμμετρία κατανόησης – παραγωγής)

Έρευνα	Μεθοδολογία	Βασικά ευρήματα
Vinnitskaya & Wexler, 2001 Ρωσική	N = 36 (3.0 – 6.6) Αντιστοίχιση εικόνας – πρότασης Αφήγηση Εκμαίευση	Κατανόηση διάκρισης Σ – ΜΣ (3.0) Εκτεταμένη χρήση ΜΣ όψης σε περιβάλλοντα που ευνοούν Σ όψη
Garçia del Real, υπό δημ. Ισπανική	N = 21 (5.3 – 5.11) Έλεγχος τιμών αληθείας Εκμαίευση	Κατανόηση διάκρισης Σ – ΜΣ Εκτεταμένη χρήση ΜΣ όψης σε περιβάλλοντα που ευνοούν Σ όψη

Κατάκτηση γραμματικής όψης 3/4 (ασυμμετρία Σ – ΜΣ όψης)

Έρευνα	Μεθοδολογία	Βασικά ευρήματα
Kazanina & Phillips, 2003 Ρωσική	N = 34 (3.0 – 5.0) Αντιστοίχιση σκηνής – πρότασης	Κατάκτηση Σ όψης Αδυναμία συσχέτισης ΜΣ όψης με μη ολοκληρωμένα παρελθοντικά γεγονότα
van Hout, 2005 Πολωνική	N = 56 (2.0 – 4.11) Αντιστοίχιση εικόνας – πρότασης	Κατάκτηση Σ όψης Αδυναμία συσχέτισης ΜΣ όψης με γεγονότα σε εξέλιξη
van Hout, 2007 Ολλάνδική	N = 32 (2.1 – 3.11) Αντιστοίχιση εικόνας – πρότασης	Κατάκτηση Σ όψης Ελλιπής κατανόηση ΜΣ όψης

Κατάκτηση γραμματικής όψης 4/4 (κατάκτηση όψης σε μεγαλύτερη ηλικία)

Έρευνα	Μεθοδολογία	Βασικά ευρήματα
Delidaki, 2006 Ελληνική	N = 68 (3.0 – 6.5) Έλεγχος τιμών αληθείας Αντιστοίχιση εικόνας – πρότασης	Ελλιπής κατάκτηση όψης (< 6.5)
Hodgson, 2003 Ισπανική	N = 44 (3.0 – 8.0) Κατανόηση N = 33 (3.0 – 8.0) Εκμαίευση	Ελλιπής κατάκτηση όψης (< 5.0)
Matsuo, 2009 Αγγλική	N = 45 (1.6 – 6.8) Αντιστοίχιση εικόνας – πρότασης	Ελλιπής κατάκτηση όψης (< 5.0)
Wagner, 2002 Αγγλική	N = 59 (1.11 – 5.7) Αντιστοίχιση εικόνας – πρότασης	Ελλιπής κατάκτηση όψης (< 5.0)
Weist και συνεργάτες, 1991 Φιλανδική	N = 60 (2.6 – 6.6) Αντιστοίχιση εικόνας – πρότασης	Ελλιπής κατάκτηση όψης (< 6.6)

Προβλήματα

- Διαφορετική κωδικοποίηση Σ – ΜΣ διάκρισης
- Σημασιολογία – πραγματολογία
- Μεθοδολογία
  - Διαφορετικοί σχεδιασμοί
  - Ελλιπής συστηματική εξέταση κατανόησης – παραγωγής
- Ηλικία συμμετεχόντων
- Δεδομένα ενηλίκων

Η δοκιμασία του Χρόνου

Ερευνητικά ερωτήματα

- Σε ποια ηλικία είναι τα παιδιά ικανά να τοποθετούν χρονικά τα διάφορα γεγονότα με βάση το Τώρα;
- Τα παιδιά καλούνται να διακρίνουν τρία βασικά σημεία στην ευθεία του χρόνου (παρελθόν – παρόν – μέλλον). Η διάκριση αυτή κατακτάται παράλληλα και για τα τρία χρονικά σημεία; Και αν όχι, τότε ποια είναι η πορεία κατάκτησης;
- Η ιδιαίτερη φύση των μελλοντικών χρόνων και η εγγενής τους σχέση με την τροπικότητα διαφοροποιεί την πορεία κατάκτησής τους;
- Πότε κατακτάται πλήρως η σημασιολογία – στόχος του χρονικού συστήματος ώστε το χρονικό σύστημα του παιδιού να είναι αντίστοιχο με εκείνο των ενηλίκων;

Συμμετέχοντες

- Ομάδα Α
  - N= 30 (4.0 έως 4.11, μέσος όρος 4.6)
- Ομάδα Β
  - N= 32 (5.0 έως 5.11, μέσος όρος 5.6)
- Ομάδα Γ
  - N= 31 (6.0 έως 6.11, μέσος όρος 6.5)
- Ομάδα ελέγχου
  - 18 ενήλικες

Σχεδιασμός και Υλικά 1/2

- παρελθόν – παρόν – μέλλον
- ΜΣ όψη
- 36 σύντομες ταινίες
  - 18 κατανόηση – 18 παραγωγή
- 3 διαφορετικοί πρωταγωνιστές
  - κλόουν, πειρατής, βασιλιάς
- 6 μη τελικά, αμετάβατα ρήματα με ομαλή κλίση
  - κλαίω, βήχω, χορεύω, ψαρεύω, γονατίζω, ροχαλίζω

Σχεδιασμός και Υλικά 2/2

Τραπέζι

Γλάστρα

Ποδήλατο

ή

Ποδήλατο

Γλάστρα

Τραπέζι

Τοποθεσία δραστηριότητας σε εξέλιξη= παρόν (αντιστοιχεί στο Τώρα)
Προηγούμενη τοποθεσία= παρελθόν
Τοποθεσία στην οποία ο πρωταγωνιστής δεν έχει πάει ακόμα= μέλλον

Διαδικασία κατανόησης

Ο πειρατής μπαίνει από τα αριστερά, βήχει πρώτα δίπλα στο τραπέζι, μετά δίπλα στη γλάστρα και τέλος δίπλα στο ποδήλατο. Η ερώτηση γίνεται ενώ βήχει δίπλα στο ποδήλατο **«Πού βήχει ο πειρατής;»** Απάντηση-στόχος: **Στο ποδήλατο**

Διαδικασία παραγωγής

Ο κλόουν μπαίνει από τα δεξιά, ψαρεύει πρώτα δίπλα στο ποδήλατο και μετά δίπλα στη γλάστρα. Ενώ ψαρεύει δίπλα στη γλάστρα, ο εξεταστής δείχνει το τραπέζι και ζητάει από τον εξεταζόμενο να συμπληρώσει την πρόταση «**Δίπλα στο τραπέζι ο κλόουν...**» Απάντηση-στόχος: **Θα ψαρεύει/ θα ψαρέψει**

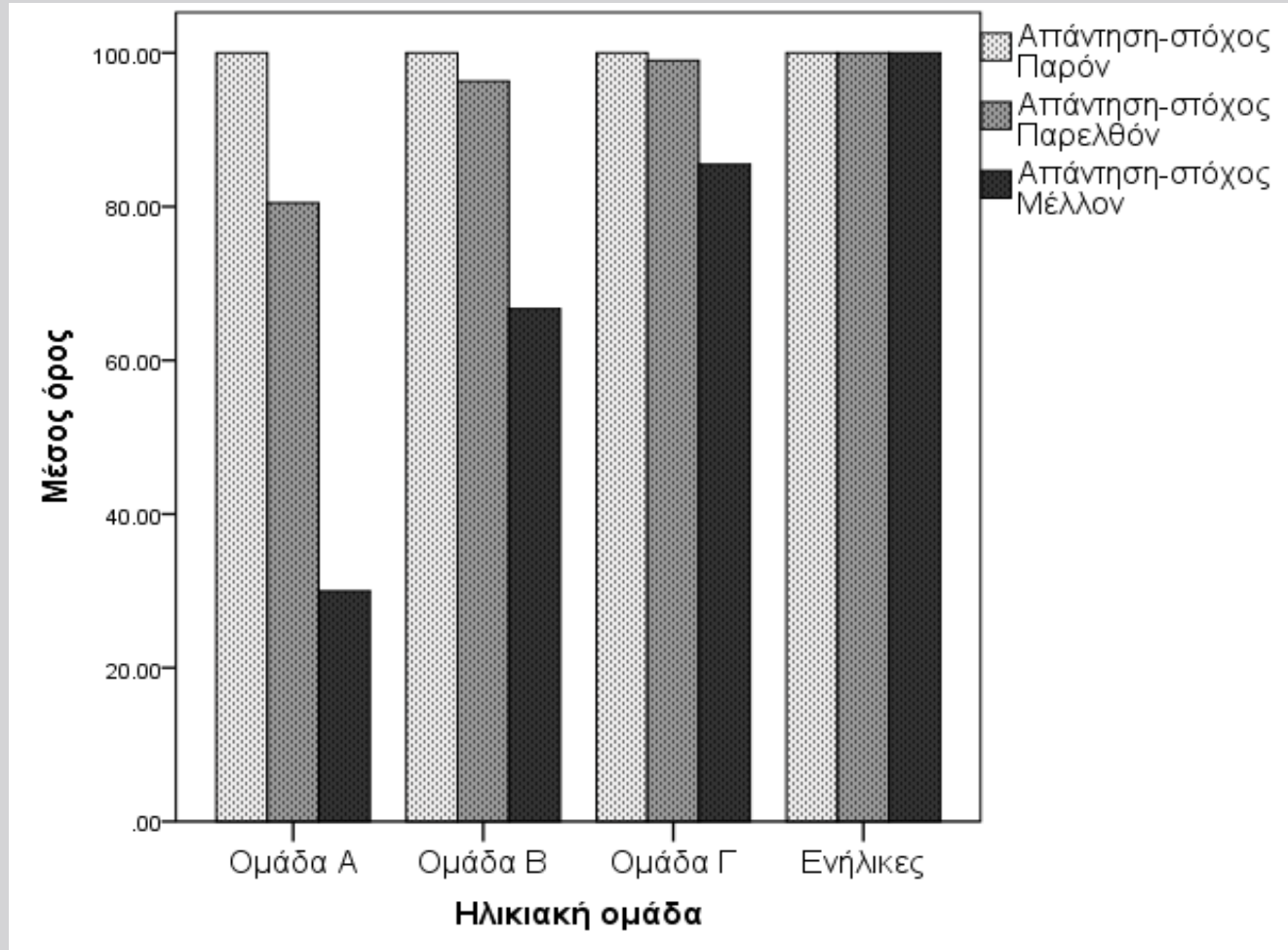
Κωδικοποίηση απαντήσεων

- Κατανόηση
  - Σε κάθε ταινία οι τοποθεσίες αντιστοιχούν σε συγκεκριμένο χρόνο
    - Απάντηση – στόχος = μία συγκεκριμένη τοποθεσία κάθε φορά
    - Άλλες επιλογές τοποθεσίας = λανθασμένη απάντηση
- Παραγωγή
  - Για κάθε τοποθεσία που έδειχνε ο εξεταστής, ένας ήταν ο χρόνος – στόχος
    - Απάντηση – στόχος = χρόνος – στόχος (παρόν, παρελθόν, μέλλον) με Σ ή ΜΣ όψη
    - Άλλες απαντήσεις = λανθασμένη απάντηση

Ποσοστό τυχαίας επιλογής 33%

Επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας $p \leq 0.05$

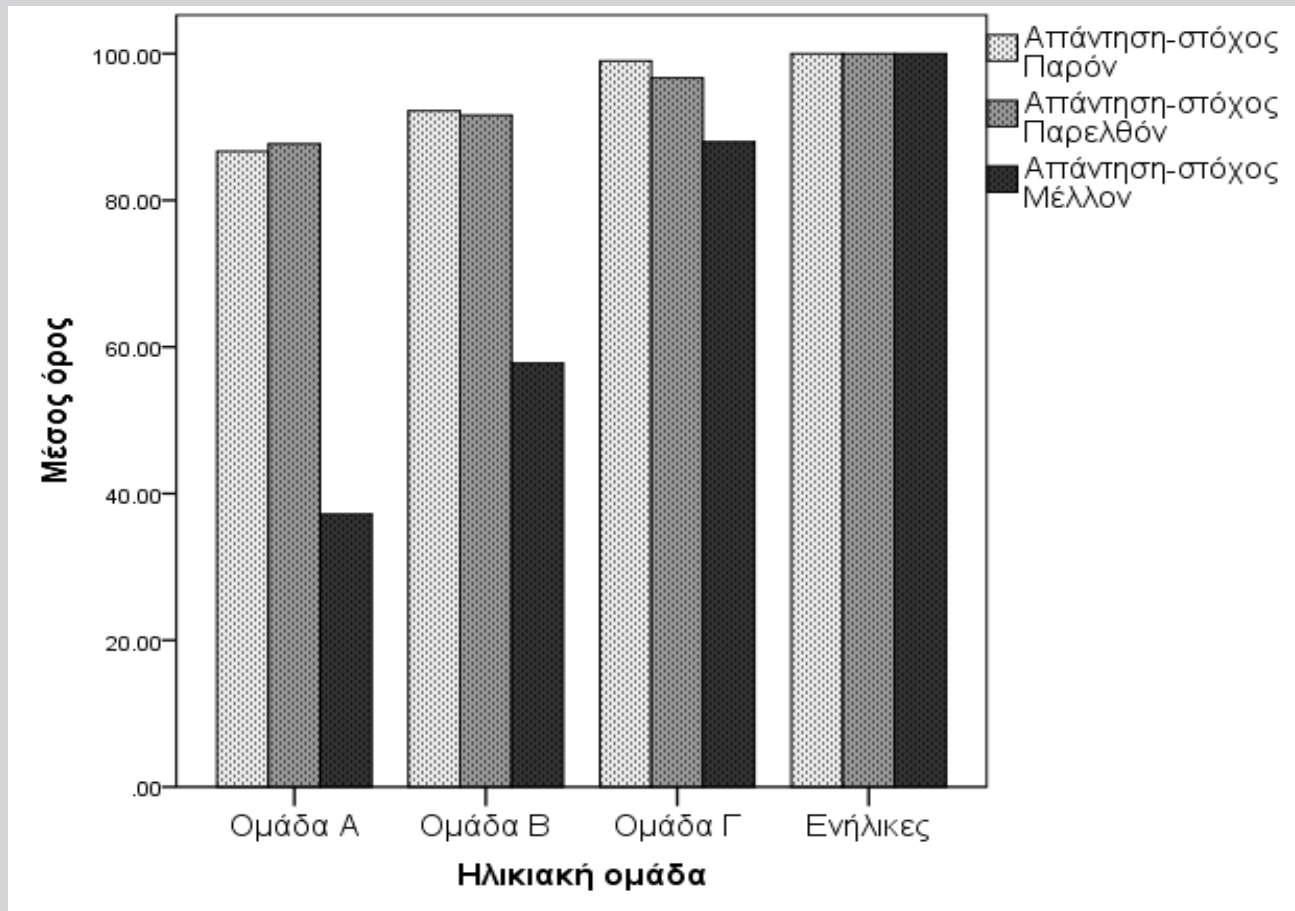
Αποτελέσματα κατανόησης

παρελθόν: A < B, Γ, ενήλικες (όλες οι τιμές $p < .001$)

μέλλον: A τυχαία επιλογή, B < Γ, ενήλικες (όλες οι τιμές $p < .001$)

Αποτελέσματα παραγωγής

παρόν: A, B < Γ, ενήλικες (όλες οι τιμές $p < .014$)

παρελθόν: A < Γ, ενήλικες (όλες οι τιμές $p < .05$) B < ενήλικες ($p = .014$)

μέλλον: A τυχαία επιλογή, B < Γ, ενήλικες (όλες οι τιμές $p < .001$)

Βασικά ευρήματα

- Συνολικές επιδόσεις κατανόησης και παραγωγής υψηλότερες από το ποσοστό τυχαίας επιλογής
- Σημαντική επίδραση ηλικίας $A < B < \Gamma$, ενήλικες
- Παρόν: υψηλές επιδόσεις από όλες τις ομάδες
- Παρελθόν: υψηλές επιδόσεις από τις ομάδες B και Γ
- Μέλλον: υψηλές επιδόσεις μόνο από την ομάδα Γ
- Πλήρης κατάκτηση χρονικού συστήματος και αντιστοιχία με σύστημα ενηλίκων στην ηλικία των 6.0
- Προβλήματα με μέλλον
- Ανάλυση λαθών: εκτεταμένη επιλογή/ χρήση ενεστώτα

Συζήτηση 1/3

Αργοπορημένη κατάκτηση μελλοντικών χρόνων (> 6.ο)

- Ρόλος γνωσιακής ανάπτυξης
  - Βλ. ΘΝ (Premack & Woodruff, 1978), ΑΚΑΑ (Wexler, 1999)
  - Πραγματολογικά/ γνωσιακά ελλείμματα
- Ρόλος τροπικότητας
  - Βλ. συντακτικές μελέτες (Philippaki-Warburton, 1998; Rivero & Terzi, 1995; Roussou, 2000)
  - Διαφοροποίηση μέλλοντα

Συζήτηση 2/3

- Μη επιβεβαίωση πρώιμης πλήρους κατάκτησης του χρονικού συστήματος (Bar-Shalom, 2002; Weist, 1983, Weist και συνεργάτες, 1991)
- Επιβεβαίωση βασικής αντίληψης γραμμικότητας του χρόνου και δεικτικών σχέσεων (Delidaki, 2006; Harner, 1981; Smith, 1980; Wagner 1998)
- Πορεία κατάκτησης χρόνων
  - Επιβεβαίωση της πορείας παρελθόν >> μέλλον (Delidaki, 2006, Wagner, 1998)
  - Μη επιβεβαίωση της πορείας μέλλον >> παρελθόν (Harner, 1981)

Συζήτηση 3/3

- Διαφορετικές μεθοδολογίες
  - π.χ., Wagner, 1998 (σταθερές τοποθεσίες, πρόσβαση στην τοποθεσία – μέλλον)
- Χαρακτηριστικά της κάθε γλώσσας
  - π.χ., μελλοντική αναφορά στην Αγγλική: *is going to (gonna)* + ρήμα (vs. *will* + ρήμα)

Η δοκιμασία της Όψης

Ερευνητικά ερωτήματα

- Πότε είναι σε θέση τα παιδιά να διακρίνουν τη Σ από τη ΜΣ όψη;
- Πότε κατακτάται πλήρως η σημασιολογία – στόχος τόσο της Σ όσο και της ΜΣ όψης και γίνεται αντίστοιχη με αυτήν των ενηλίκων;
- Τι ρόλο παίζει στη διαδικασία της κατάκτησης της γραμματικής όψης η ρηματική κατηγορία (λεξική όψη);

Συμμετέχοντες

- Ομάδα Α
  - N= 34 (4.0 έως 4.11, μέσος όρος 4.7)
- Ομάδα Β
  - N= 32 (5.0 έως 5.11, μέσος όρος 5.6)
- Ομάδα Γ
  - N= 32 (6.0 έως 6.11, μέσος όρος 6.5)
- Ομάδα ελέγχου
  - 18 ενήλικες

Σχεδιασμός και Υλικά 1/2

- Σ – ΜΣ όψη
- παρελθόν
- 6 σύντομες ταινίες με 6 υπο-γεγονότα
  - 4 πρώτα για κατανόηση, 2 τελευταία για παραγωγή
- 2 διαφορετικές συνθήκες: ολοκληρωμένο – μη ολοκληρωμένο γεγονός
- 6 μεταβατικά, τελικά ρήματα με ομαλή κλίση στους παρελθοντικούς χρόνους
  - ανοίγω, κλείνω, σβήνω, ζωγραφίζω, χτίζω, φτιάχνω
- Πρόταση με τον χρονικό σύνδεσμο όσο για να οριστεί ένα συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο μέσα στο οποίο το κυρίως γεγονός θα ολοκληρωθεί ή όχι

Διαδικασία

Αρχική σκηνή

Μολ - Σ

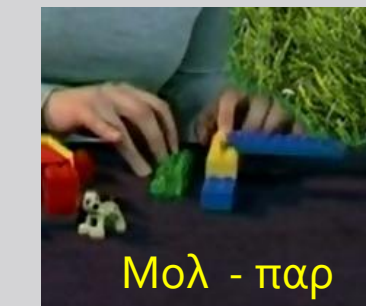
Ολ - Σ

Ολ - ΜΣ

Μολ - ΜΣ

Μολ - παρ

Ολ - παρ

Τελική σκηνή

Μολ = μη ολοκληρωμένο γεγονός
Ολ = ολοκληρωμένο γεγονός

Απάντηση – στόχος για κάθε συνθήκη

Συνθήκη	Απάντηση-στόχος
Ολ – Σ	ναι
Ολ – ΜΣ	ναι
Μολ – Σ	όχι
Μολ – ΜΣ	ναι
Ολ – παρ	Σ όψη
Μολ – παρ	ΜΣ όψη

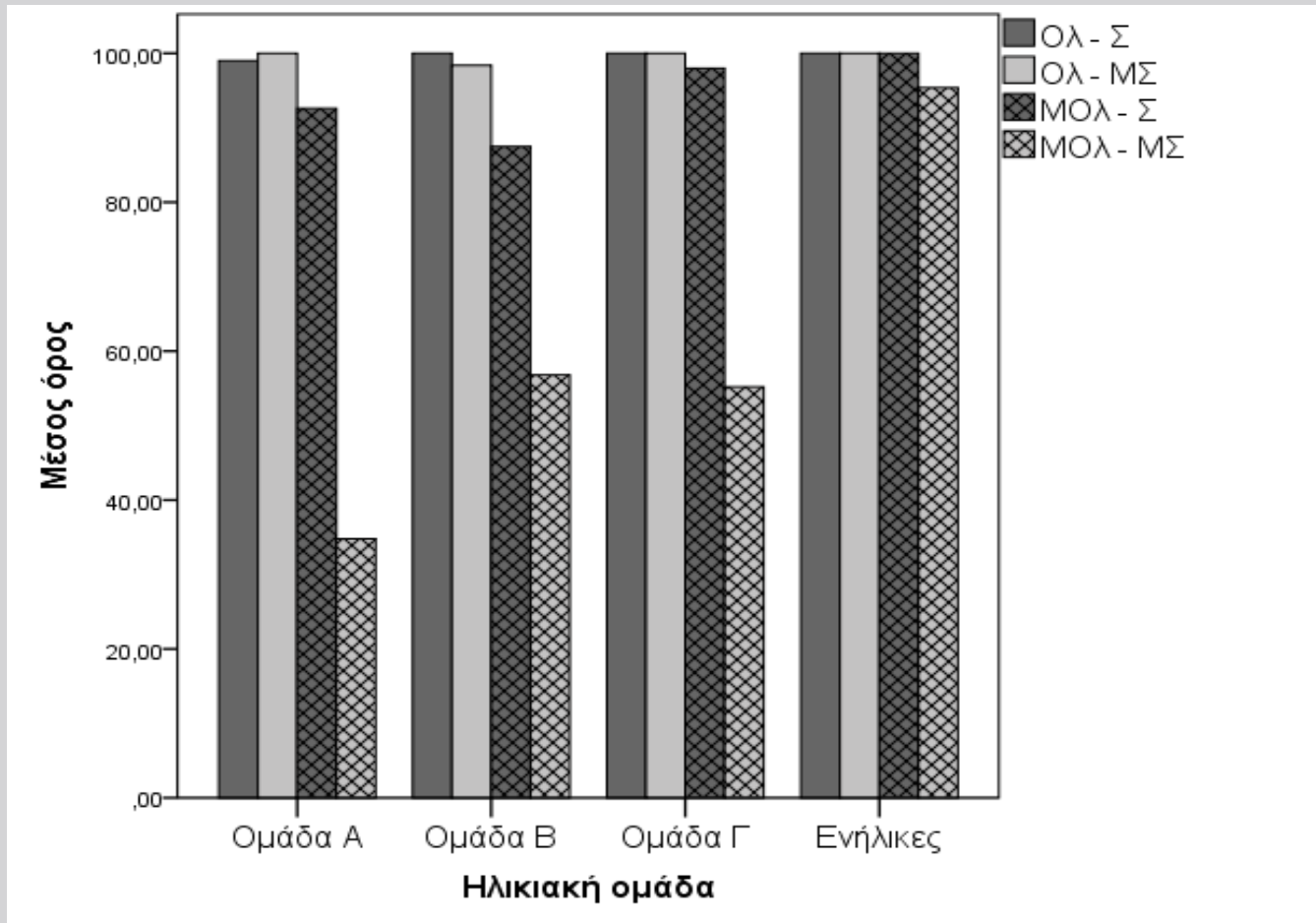
Κωδικοποίηση απαντήσεων $1/2$

- Κατανόηση
  - Έλεγχος τιμών αληθείας
  - Αποδοχή ή απόρριψη συνθήκης
  - Ποσοστό τυχαίας επιλογής 50%
- Παραγωγή
  - Ποικιλία απαντήσεων ειδικά για τα Μολ γεγονότα

Κωδικοποίηση απαντήσεων 2/2

Ολ γεγονότα		
Τύπος απάντησης	Παράδειγμα	Κωδικός
Σ όψη (στόχος)	Το έχτισε	Σ
ΜΣ όψη	Το έχτιζε	ΜΣ
Εκφράσεις	Δεν το έκανε, δεν τελείωσε	Άλλο
Μολ γεγονότα		
Τύπος απάντησης	Παράδειγμα	Κωδικός
ΜΣ όψη (στόχος)	Το έχτιζε	ΜΣ
Σ όψη με άρνηση	Δεν το έχτισε	Σ-άρνηση
Σ όψη με μισός/μισό	Το μισοέχτισε, έχτισε το μισό	Σ-μισό
Εκφράσεις	Δεν πρόλαβε, προσπαθούσε να το χτίσει	Άλλο

Αποτελέσματα κατανόησης

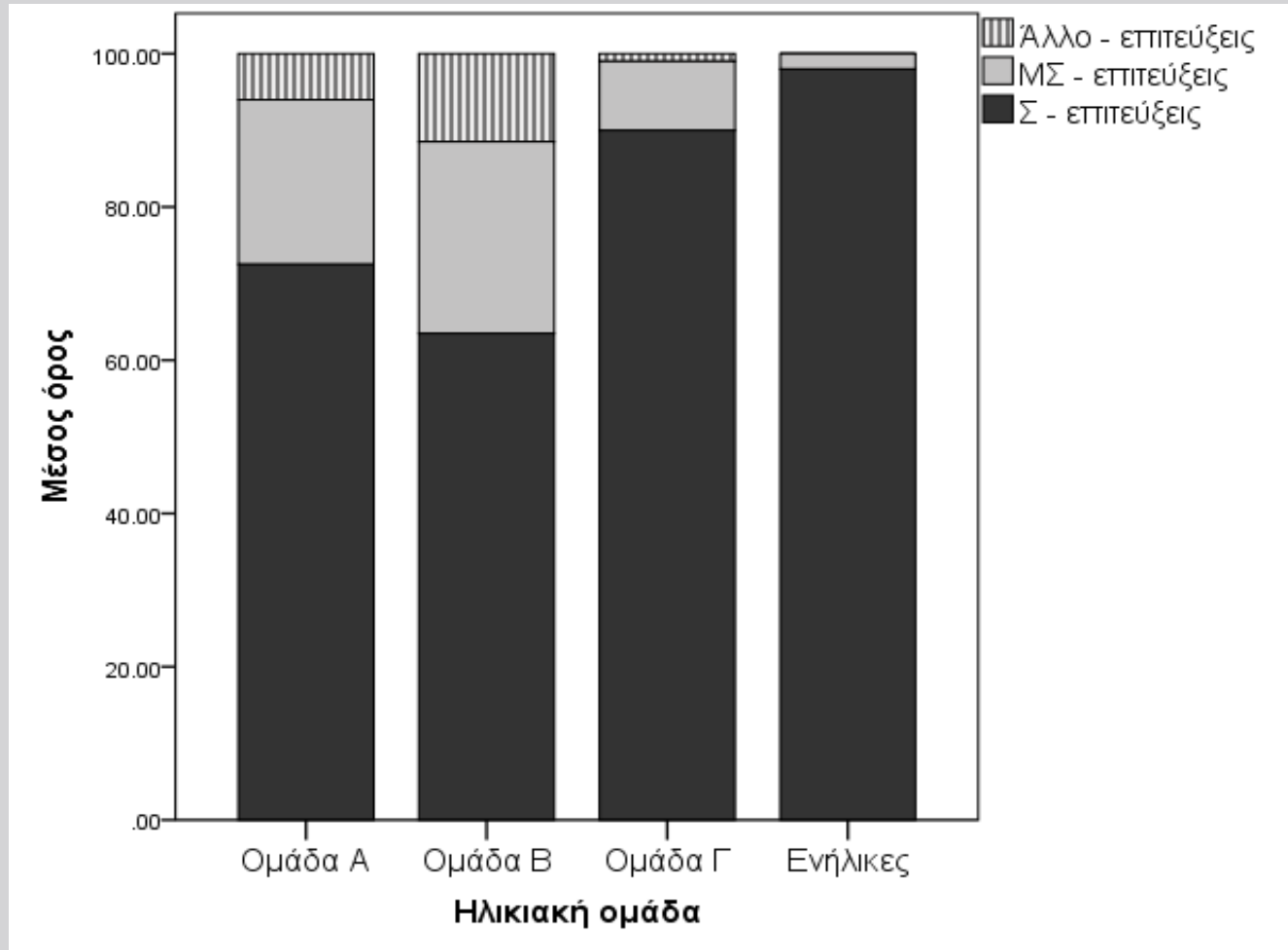
Μολ – Σ: Α, Β < ενήλικες (όλες οι τιμές $p < .018$)

Μολ – ΜΣ: Α τυχαία επιλογή, Β, Γ < ενήλικες (όλες οι τιμές $p < .001$)

Αποτελέσματα παραγωγής

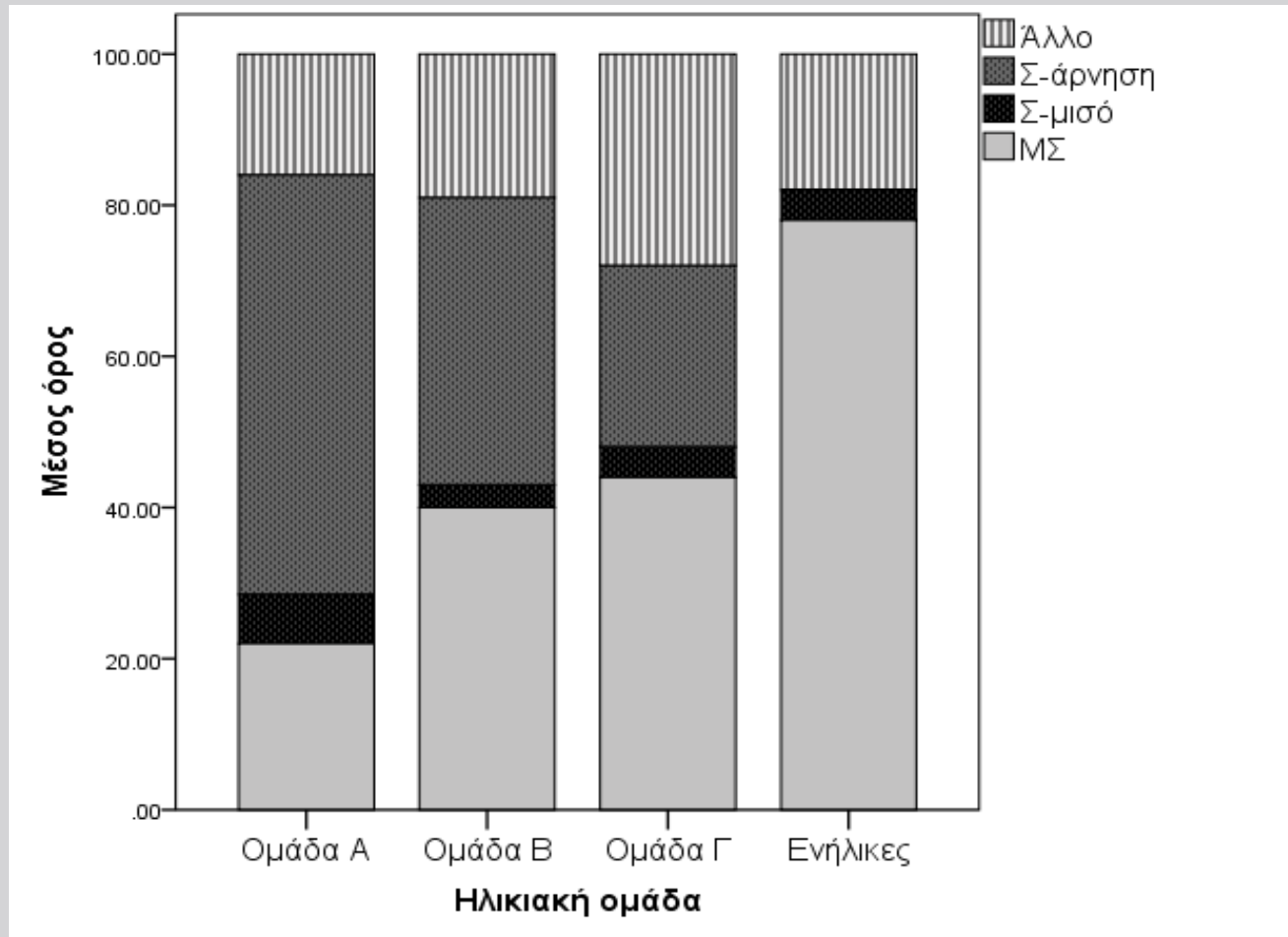
Όλ γεγονότα

ΜΣ όψη: A, B > Γ, ενήλικες (όλες οι τιμές $p < .035$)

Αποτελέσματα παραγωγής

Μολ γεγονότα

ΜΣ όψη: $A < B, \Gamma < \text{ενήλικες}$ (όλες οι τιμές $p < .021$)

Σ-άρνηση: $A > B, \Gamma < \text{ενήλικες}$ (όλες οι τιμές $p < .034$)

Βασικά ευρήματα

- Συνολικές επιδόσεις κατανόησης υψηλότερες από το ποσοστό τυχαίας επιλογής (επιτυχής διάκριση Σ – ΜΣ όψης)
- Σημαντική επίδραση ηλικίας $A < B, \Gamma <$ ενήλικες
- Σ όψη: υψηλές επιδόσεις από όλες τις ομάδες
- ΜΣ όψη: χαμηλές επιδόσεις από όλες τις ομάδες
- Πλήρης πρώιμη κατάκτηση του σημασιολογικού φορτίου της Σ όψης
- Ελλιπής αντίληψη της ΜΣ όψης
- Σημαντική επίδραση της λεξικής όψης (επιτεύξεις $>$ συμβάντα)
- Ρόλος αντικειμένου (αλλαγή $>$ σταθερό)

Η Υπόθεση της Σημασιολογικής Πολυπλοκότητας (van Hout, 2008)

- Η σημασιολογία απλών σημασιολογικών λειτουργιών κατακτάται νωρίς
  - Η Σ όψη σε τελικά κατηγορήματα φωτίζει το σημείο έκβασης του γεγονότος αποδίδοντας έτσι ολοκλήρωση
  - Η ΜΣ όψη σε τελικά κατηγορήματα αντικρούει την ολοκλήρωση που εμπεριέχει το τελικό κατηγορήμα (Smith, 1991, 1997; De Swart, 1998)
- Επομένως, η Σ όψη αναμένεται να κατακτηθεί πριν από τη ΜΣ όψη για τελικά κατηγορήματα

Συζήτηση 1/4

- Σ όψη:
  - Απορρίπτεται για Μολ παρελθοντικά γεγονότα
  - Χρησιμοποιείται για την περιγραφή Μολ παρελθοντικών γεγονότων μόνο με άρνηση/ μισός
  - Το σημασιολογικό φορτίο της Σ όψης έχει πλήρως κατακτηθεί ήδη από την ηλικία των 4.0
- ΜΣ όψη:
  - Αδυναμία συσχετισμού με Μολ παρελθοντικά γεγονότα
  - Εκτεταμένη χρήση για την περιγραφή Ολ παρελθοντικών γεγονότων
  - Οι χρήσεις της δεν έχουν κατακτηθεί πλήρως ακόμα και μετά την ηλικία των 6.0

Συζήτηση 2/4

Προβλήματα με τη ΜΣ όψη

- Υπόθεση της Σημασιολογικής Πολυπλοκότητας (van Hout, 2008)
- Αναφορικότητα (βλ. δεδομένα van Hout, 2005 και Kazanina & Phillips, 2003, 2007)
- Γνωσιακά – πραγματολογικά ελλείμματα (βλ. Vinnitskaya & Wexler, 2001)

Συζήτηση 3/4

- Μη επιβεβαίωση πρώιμης πλήρους κατάκτησης $\Sigma - \text{M}\Sigma$ διάκρισης (Bar-Shalom, 2002; Weist, 1983, Weist και συνεργάτες, 1991)
- Μη επιβεβαίωση αργοπορημένης κατάκτησης $\Sigma - \text{M}\Sigma$ διάκρισης (Delidaki, 2006; Hodgson, 2003; Matsuo, 2009; Wagner 2002)
- Μη επιβεβαίωση ασυμμετρίας κατανόησης – παραγωγής (Garçia del Réal, υπό δημ. και Vinnitskaya & Wexler, 2001)
- Επιβεβαίωση ασυμμετρίας $\Sigma - \text{M}\Sigma$ όψης (Kazanina & Phillips, 2003, 2007; van Hout, 2005, 2007, 2008) (βλ. Υπόθεση Σημασιολογικής Πολυπλοκότητας)

Συζήτηση 4/4

- Διαφορετικοί σχεδιασμοί
  - π.χ., αντιστοίχιση εικόνας – πρότασης vs. έλεγχος τιμών αληθείας
- Διαφορετικά υλικά
  - π.χ., τελικά και μη τελικά ρήματα (Hodgson, 2003), μόνο επιτεύξεις (van Hout, 2005, 2007, 2008)
- Κωδικοποίηση Σ – ΜΣ διάκρισης σε κάθε γλώσσα
  - π.χ., ρηματική μορφολογία για την Ελληνική, μέσω διαφορετικών πτώσεων για τη Φιλανδική

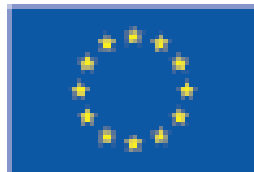

Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

- Μελέτη Σ – ΜΣ διάκρισης σε μη παρελθοντικό χρόνο
- Εξέταση μη τελικών κατηγορημάτων
- Διεύρυνση ηλικιακού εύρους παιδιών (< 4.0, > 6.0)

Ευχαριστώ πολύ!

This research has been co-financed by the European Union (European Social Fund – ESF) and Greek national funds through the Operational Program “Educational and Lifelong Learning” of the National Strategic Reference Framework (NSRF) – Research Funding Program: THALES – UOA – “COGNITIVE MECHANISMS IN THE PERCEPTION, REPRESENTATION, AND ORGANIZATION OF KNOWLEDGE (GOGMEK)”, P.I.: S. Vosniadou

European Union
European Social Fund

MINISTRY OF EDUCATION & RELIGIOUS AFFAIRS, CULTURE & SPORTS
MANAGING AUTHORITY

Co-financed by Greece and the European Union

Ενδεικτική βιβλιογραφία 1/3

- Arosio, F., Hollebrandse, B., Dressler, U. (and 17 more authors) (2011). The Acquisition of tense in 17 languages. *Boston University Conference on Language Development*. Boston, USA
- Bar-Shalom, E. (2002). Tense and aspect in early child Russian. *Language Acquisition*, 10, pp 321-327.
- Βελούδης, Γ. (2010). Από τη σημασιολογία της ελληνικής γλώσσας: Όψεις της "επιστημικής τροπικότητας". Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ι.Ν.Σ.
- Comrie, B. (1976). *Aspect*. London: C.U.P.
- Comrie, B. (1985). *Tense*. London: C.U.P.
- COST Action A33 (2006–2010). *Cross-Linguistically Robust Stages of Children's Linguistic Performance with Applications to the Diagnosis of Specific Language Impairment*. Brussels: COST Office, <http://www.zas.gwz-berlin.de/cost.html?andL=o>.
- Delidaki, S. (2006). *The acquisition of Tense and Aspect in child Greek*. Unpublished PhD Thesis. University of Reading.
- De Swart, H. (1998). Aspect shift and coercion. *Natural Language and Linguistic Theory*, 16, pp 347–385.
- García del Real, I. (in press). Asymmetries in the acquisition of perfective and imperfective in Spanish: Comprehension vs. production. *Proceedings of the 5th Conference on Generative Approaches to Language Acquisition North America*
- Giorgi, A. & Pianesi, F. (1997). *Tense and Aspect: From Semantics to Morpho-syntax*. Oxford University Press, Oxford.

Ενδεικτική βιβλιογραφία 2/3

- Harner, L. (1981). Children talk about time and aspect of actions. *Child Development*, 52, pp 498-506.
- Holton, D., Mackridge, P., & Philippaki-Warbuton I. (2004). *Grammar of Modern Greek*. Athens: Patakis Publications.
- Hodgson, M. (2003). The acquisition of Spanish perfective aspect: a study on children's production and comprehension, *ZAS Papers in Linguistics*, 29, pp 105-117.
- van Hout, A. (2005). Imperfect imperfectives: on the acquisition of aspect in Polish. In Kempchinsky, P. & Slabakova, R. (Eds.), *Aspectual inquiries*, pp 317-344. Dordrecht: Springer.
- van Hout, A. (2007). Optimal and non-optimal interpretations in the acquisition of Dutch past tenses. In Belikova, A., Meroni, L. & Umeda, M. (Eds.), *Proceedings of the 2nd Conference on Generative Approaches to Language Acquisition North America (GALANA)*, pp 159-170. Somerville, MA: Cascadilla Proceedings Project
- van Hout, A. (2008). Acquiring perfectivity and telicity in Dutch, Italian and Polish. *Lingua*, 118, pp 1740-1765.
- van Hout, A., Gagarina, N., Dressler, W. et al. (2011). Learning to understand aspect across 12 languages.
- Ιακώβου. Μ. (1998). «Εγκλίσεις και Τροπικότητα στο ρηματικό σύστημα της Νέας Ελληνικής». *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα*, 18, σσ. 223-233.

Ενδεικτική βιβλιογραφία 3/3

- Katis, D. (1984). *The acquisition of the Modern Greek verb: with special reference to the imperfective past and perfect classes*. Unpublished Ph.D. dissertation. University of Reading, England.
- Kazanina, N., & Phillips, C. (2003). Russian children's knowledge of aspectual distinctions. In Beachley, B., Brown, A. & Conlin, F. (Eds.), *Proceedings of the 27th Annual Boston University Conference on Language Development*, pp 390-401. Somerville, MA: Cascadilla Press.
- Κλαίρης, Χ., & Μπαμπινιώτης, Γ. (2005). *Γραμματικής της Νέας Ελληνικής, Δομολειτουργική – Επικοινωνιακή*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Matsuo, A. (2009). Young children's understanding of ongoing vs. completion in imperfective and perfective participle. *Linguistics*, 47 (3), pp 743-757.
- Μόζερ, Α. (2009). Άποψη και χρόνος στην ιστορία της Ελληνικής. 2^η έκδοση. *Περιοδικό Παρουσία, Σειρά αυτοτελών δημοσιευμάτων αρ. 79*. Αθήνα: Ε.Κ.Π.Α.
- Μπέλλα, Σ. (2001). *Η Δείξη στη Νέα Ελληνική*. Διδακτορική διατριβή. Ε.Κ.Π.Α.
- Ralli, A. (2005). *Morphologia*. Athens: Patakis Publications.
- Smith, C. (1997). *The Parametr of Aspect*. 2nd edition. Dordrecht: Kluwer.
- Vinnitskaya, I., & Wexler, K. (2001). The role of pragmatics in the development of Russian aspect. *First Language*, 21, pp 143-186.
- Wagner, L. (1998). *The semantics and acquisition of time in language*. Unpublished PhD dissertation. University of Pennsylvania.
- Wagner, L. (2002). Understanding completion entailments in the absence of agency cues. *Journal of Child Language*, 29, pp 109-125.
- Weist, R. M. (1983). Prefix versus suffix information processing in the comprehension of tense and aspect. *Journal of Child Language*, 10, pp 85-96.
- Weist, R. M., Wysocka, H., & Lyytinen, P. (1991). A cross-linguistic perspective on the development of temporal systems. *Journal of Child Language*, 18, pp 67-92.